

VÄÄRTUSKONVERENTS 2012

Kokkuvõte kujundava hindamise töötoa arutelust

Töötuba juhtis: Leelo Tiisvelt

Arutelu

Töötoas arutati esmalt kujundava hindamise tähenduse üle. Aluseks oli Blacki ja Wiliami kujundava hindamise aspektide tabel (Black, P., & Wiliam, D. (2009). Developing the Theory of Formative Assessment. *Educ Asse Eval Acc*, 21, lk 5-31).

	Kuhu ma lähen?	Kus ma olen?	Kuidas täita tühimik?
Õpetaja	Õppimise organiseerimine ja juhtimine		
	<ul style="list-style-type: none">eelhindamine (kaardistamine, prognoosimine, häälestamine jne)pingutust nõudev õppeülesannehindamise kriteeriumid (hindamismudel, nõrk ja tugev näidissooritus)		<ul style="list-style-type: none">õppija kuulamineette vaatav tagasisideõppija eneseregulatsiooni toetamine
Kaasõppija	Koojuhitud õppimine		
	<ul style="list-style-type: none">Õppe-eesmärkide jagamineNõrga ja tugeva soorituse hindamine		<ul style="list-style-type: none">küsimuste esitamineüksteise hindamineüksteise eneseregulatsiooni toetamine
Õppija	Ennast juhtiv iseõppija		
	õppe-eesmärkide mõistmine ja omaksvõtmine		<ul style="list-style-type: none">enesehindamineeneseregulatsioonvastutuse võtmine õppimise eest

Teiseks defineeriti olulisemad mõisted, mis on kirjeldatud põhikooli riiklikus õppekavas <https://www.riigiteataja.ee/akt/120092011009> ja gümnaasiumi riiklikus õppekavas <https://www.riigiteataja.ee/akt/120092011002>.

Õpilane – õppeprotsessis aktiivne osaleja, kes võtab võimetekohaselt osa oma õppimise eesmärgistamisest, õpib iseseisvalt ja koos kaaslastega, õpib oma kaaslasti ja ennast hindama ning oma õppimist analüüsima ja juhtima.

Õppimine põhikoolis – kogemus, mille õpilane omandab vastastikusel toimes füüsilise, vaimse ja sotsiaalse keskkonnaga selliste teadmiste, oskuste, vilumuste ja väärtushinnangute omandamiseks, mis on vajalikud igapäevaelus toimetulekuks. Õppimine toimub valdavalt koos teiste õppijatega.

Õppimine gümnaasiumis – aktiivne ja sihipärane tegevus, mis on suunatud tajutava informatsiooni mõtestamisele ja tõlgendamisele vastastikusel toimes teiste õpilaste, õpetajate, vanemate ja üldisema elukeskkonnaga. Eeldab õpikeskkonda, mis soodustab iseseisvat õppimist, sealhulgas vajalike õppimisostuste kujunemist.

Õpetaja – hoiakute kujundamise võtmeisik, kelle ülesanne on anda isiklikku eeskuju, toetada õpilaste loomupärast soovi enda identiteedis selgusele jõuda ning pakkuda sobiva arengukeskkonna kaudu tuge ühiskonnas aktsepteeritavate käitumisharjumuste väljaarenemiseks.

Õpetamine – õpikeskkonna ja õppetegevuse organiseerimine viisil, mis seab õpilase tema arengule vastavate, kuid pingutust nõudvate ülesannete ette, mille kaudu tal on võimalik omandada kavandatud õpitulemused.

Hindamine – süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine, mis on aluseks õppe edasisele kavandamisele.

Arutelu käigus leiti, et kirjeldused on vastavuses kujundava hindamise põhimõtetega ja õppeprotsess peaks muutuma tõhusamaks ja õppijakeskseks, kuid valdavalt viljeldakse koolides endiselt ebatõhusat ning õpiku- ja ainekesket õppeprotsessi.

Rühmatöö

Ülesanne: Tehke 2-3 konkreetset ettepanekut, millest koolid peaksid alustama, et õppeprotsess muutuks tõhusaks ja õppijakeskseks, ja missugused on peamised takistused?

Ettepanekud	Takistused
<ul style="list-style-type: none"> • Viia õpetajakoolitus vastavusse põhikooli ja gümnaasiumi õppekavadega • Välishindamine versus sisehindamine: anda rohkem vastutust koolidele ja usaldada neid • Ühtsete väärtuste ja arusaamade kujundamine ning kokkulepete sõlmimine • Uute kogemuste juurutamine klassiruumis, nende kogemuste jagamine kolleegidega ja oma töö analüüs • Kujundav hindamine normiks • Kõigi osapoolte (õpetajad, vanemad, õppijad) kaasamine arutellu • Õppija käsitlemine subjektina • Õppija kaasamine hindamisprotsessi • Õpi(arengu)mappide süsteemi väljakujundamine 	<ul style="list-style-type: none"> • Jätkeb teadmiste hindamine, sest seda soosib välishindamise senine korraldus • Ühiskonna suur kontrollivajadus on takistuseks • Vanad uskumused hindamise kohta on visad püsima (hindamine kui kontrolli- ja võimuvahend) • Aeganõudev protsess, tulemust ei jõuta ära oodata • Liiga palju põhimõttelisi muutusi korraga • Uuendusi mõistetakse erinevalt • Kõigi osapoolte mugavus pärsib muudatuste läbiviimist • Lapsevanemad ei mõista muutuste vajalikkust

